

ABERYSTWYTH ARTS CENTRE

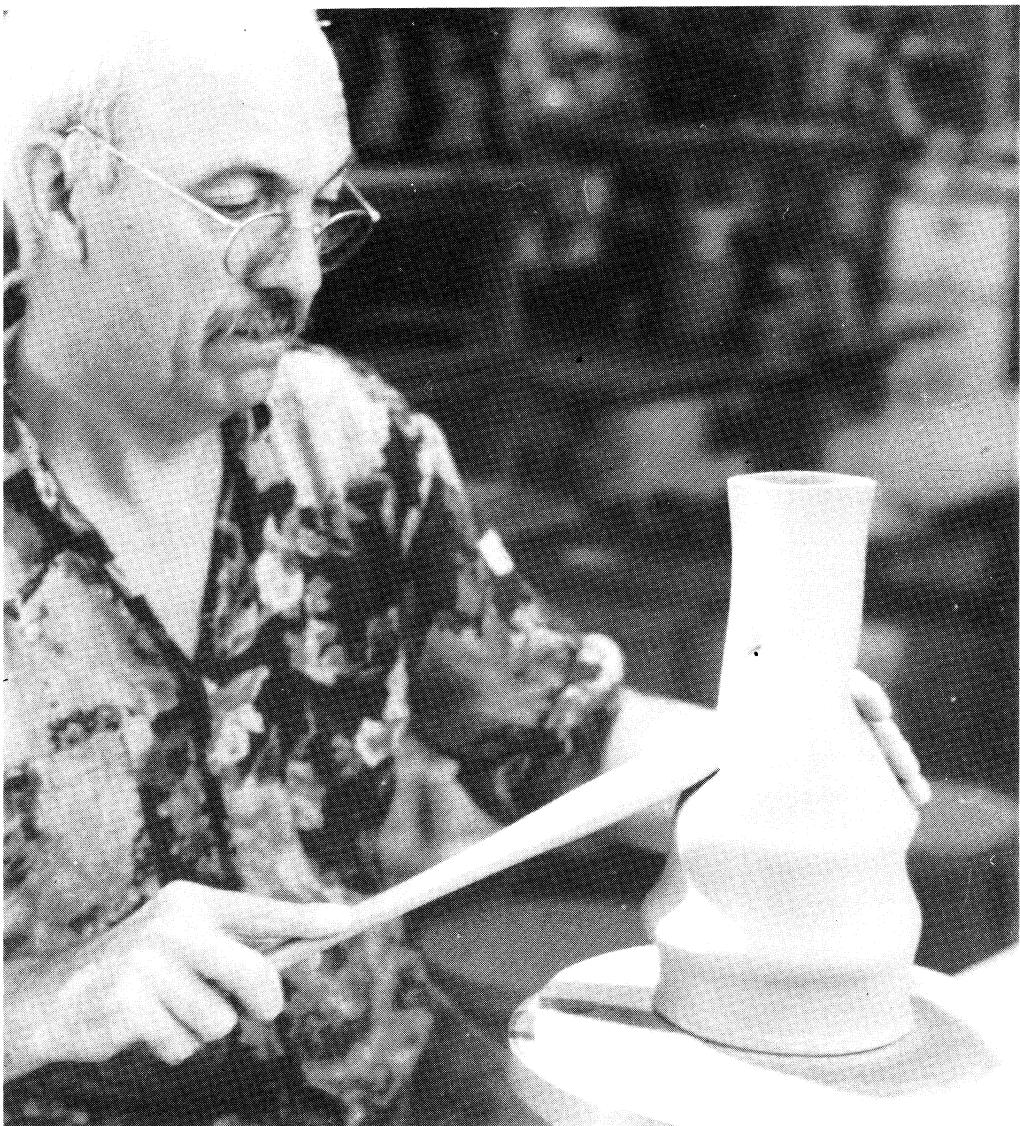
11 January-22 February 1992

No. 51

CERAMIC SERIES

JOHN POLLEX

by Sandy Brown

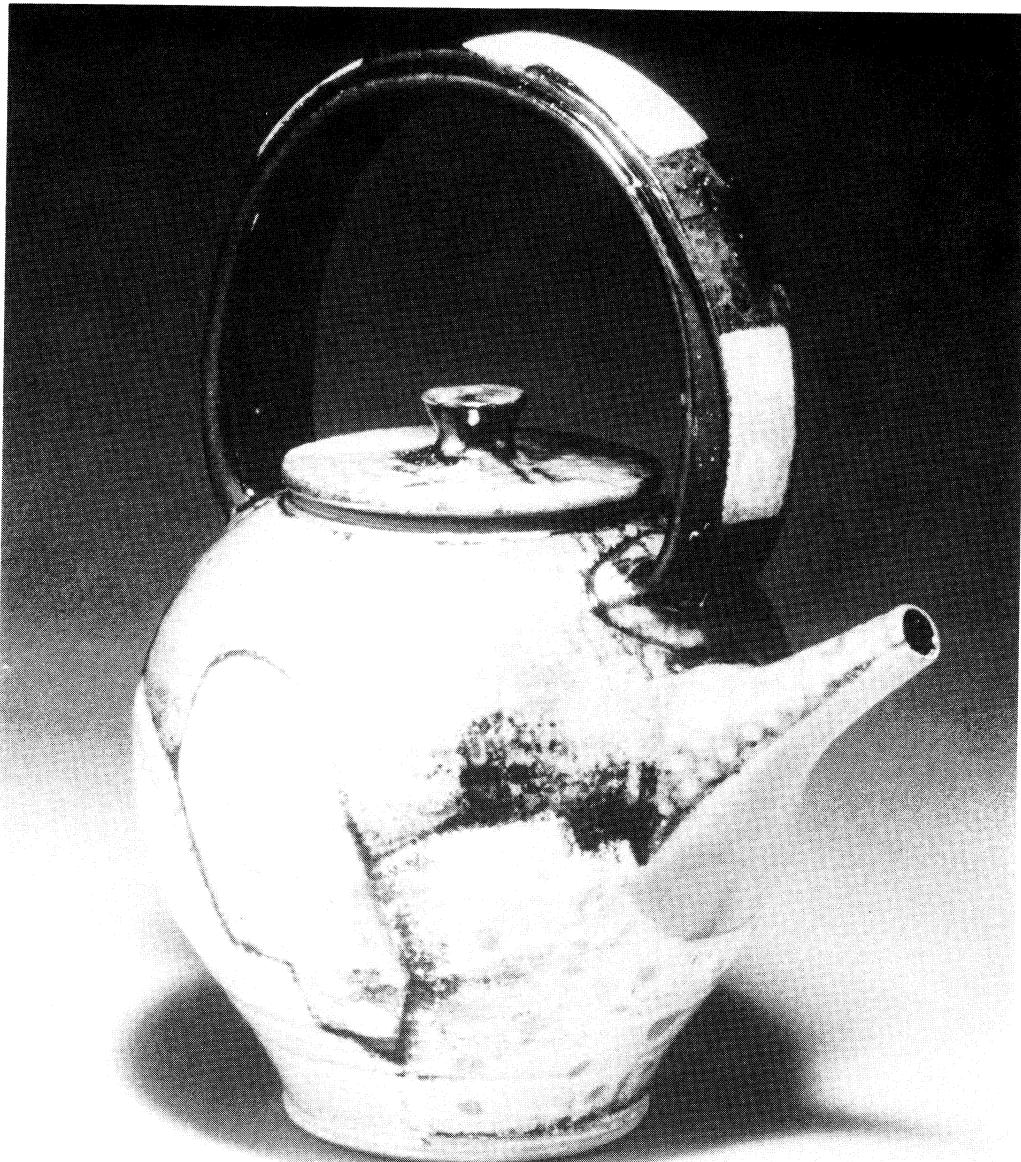
When I first saw John Pollex's new work, one plate in particular which has a series strong colourful circles with a chord of squares in the centre panel, I felt that here there is a strong spiritual presence.

John Pollex is a spiritual potter.

At the end of a session with John, talking about his work, his influences, his motivation, his techniques, and all sorts of other stuff, I felt I hadn't got to the bottom of it. So just to wind up, casually, I asked what his thoughts were about spirituality.

He said his mother was a psychic, a clairvoyant, and that from the age of eighteen or so he had started his own spiritual journey by visiting the Spiritual HQ in London, watching demonstrations of it in action. He found a group of friends with whom he could share his enthusiasm for the writings of eastern philosophers such as Krishnamurti, and in particular the writings of Gurdjieff. There was one friend, Brian, with whom he felt especially close, and who shared his journey of discovery of Gurdjieff. Brian was a potter, at Harrow, and John thought as Brian's OK, he likes what I like, and he's a potter, then pottery is OK and I want to be a potter. He went to the John Cass school in the morning, said 'I want to be a potter' and started that same afternoon. I was glad I had asked him that question about spirituality, as I learned that it was so important to him that it had led directly to his becoming a potter.

And now it is evident, apparent, obvious, in his new work in this show.

He looks like his pots, his pots look like him, which I always believe is an essential quality in a true artist. He is rich visually himself, with a black beret, glasses on a cord, grey hair, deep lines etched around his mouth, a grey moustache, green shirt and bright red scarf. He is a calm man, relaxed, assured, and he teaches T'ai Chi. That is a meditative art form, occupying the mind, body and soul, and is full of visual imagery such as 'Embrace Tiger, carry to Mountain' which accompanies the moves. He has titled one of his plates with that image, and it is the closing move after half an hour of T'ai Chi. The tiger symbolises the wildness, the wild emotional side of us, and the mountain is a place of peace and stillness. When we 'Embrace Tiger, carry to Mountain' we balance ourselves.

Although he is calm he is also full of energy and fun. I have a memory of him listening to heavy metal blues music in the studio, him picking up a broom handle, which he keeps for the purpose, and strumming it manically like an adolescent rocker.

He is a colourist, and responds instinctively to saturations of colour and sensation such as the paintings of Howard Hodgkin who he regards as his hero, and also of the American abstract pure colourist painter Robert Natkin. He has books of paintings in the studio; in his home in his lounge which is painted a strong cobalt blue he has some framed Howard Hodgkin posters of oranges, reds and yellows. So he lives with it all around him and it keeps him centred. He will quite often use something from a painting from one of the books (he also likes Ben Nicolson and Patrick Heron), using perhaps a shape or a motif as a starting point for his meditative exercise of painting his plates. Sometimes he is recalling memories to motivate him, sometimes he incorporates thoughts and feelings about the music he is listening to. The result is quite personal and individual and truly him. He has shapes which recur; profiles of pot forms, a roundy breast or buttock shape; these appear as blocks of colour in greens, yellows, reds, which jump out strikingly from the black which he uses as the background.

John Pollex's use of colour is inventive; he has his own vocabulary; often joltingly using opposites together; red on green, purple on yellow; with pastel greys, pinks, greens and many shades of blues. There are dots and dots and dots and blocks and chunks and washes and mottles. His use of mark making and of colour is perfectly matched to the scale of the piece; using solid blocks of black (his use of black is the key, I think) he creates negative spaces which jump forward as if one is wearing 3D glasses.

He builds up layers of colours, using sponges which give a patchy mottled surface allowing the underneath colours to show through. This creates an intense sensation of well-being. Decorating the pieces is a slow process, gently dabbing the glaze on with the sponge; many times, many layers. A teapot can take a day to decorate. They nearly always work. He is consistent in his rich tranquillity.

He knows how to create textures of colour too; by varying the thickness of the glaze on the sponge he can vary the grain, allowing, particularly in the reds, an uneven broken texture which shows the juiciness of the glaze. The juicy wetness of it. The use of black as the background, which shows through in all his pieces, makes the other colours more intense, more powerful, more themselves.

Spontaneity is essential to creativity; looking at Pollex's work I realise that there are different qualities of spontaneity. There is the impulsive burst of energy; and there is also in instinctive almost deliberate, slower, spontaneity which is deeper and regular in mood. That's what creates the presence.

The form of his plates, the irregular loose roundness, is ideal. I've often felt sorry for painters on canvas who have no ability to affect the predictable rigidity of the form; Pollex's clay discs have a softness and a humanity within the form which complements beautifully the spirit of the painting.

In his three dimensional thrown and altered forms I can see the effect of a Ben Nicolson painting which he likes; it has greys and blacks, with a couple of white spaces within that which suggest outlines of pots. Pollex creates that in real space. He adds handles made in soft clay and joins them while it is all still soft; this gives a tenderness. Particularly exciting to me are his very latest sculptural pieces; flattened forms which have jumped out of his plates: the pot outlines which are in two dimensions on the plates have come to life as Miro's people did in his theatre productions. I look forward to seeing more and more of these pieces.

Psychologists say the circle is the self; if Pollex is a blue circle, then his soul is rich and colourful and calm and passionate. His work suggests to me sensation, the feeling good, like being in a warm bath, like experiencing unconditional love.

© Aberystwyth Arts Centre, University College of Wales. Tel: (0970) 622887.

GYFRES GERAMEG

JOHN POLLEX

gan Sandy Brown

Pan welais i waith newydd John Pollex, yn arbennig un plât ag arni gyfres o gylchoedd lliwgar cryfion gyda chord o sgwariau yn y panel canol, teimlwn fod yma bresenoldeb ysbrydol cryf.

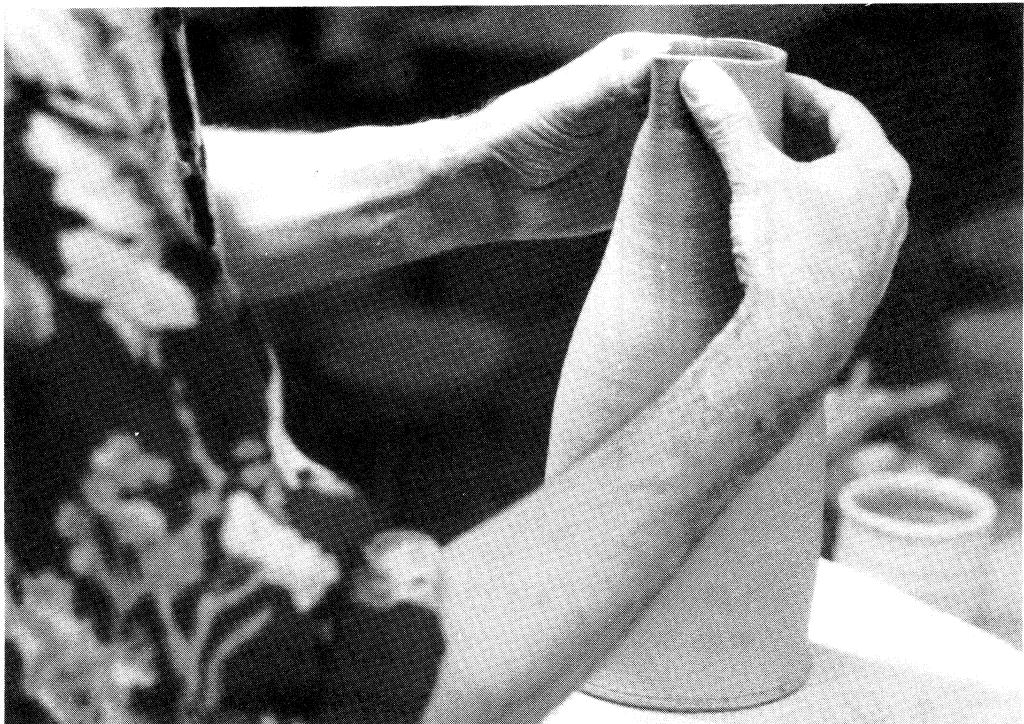
Crochenydd ysbrydol yw John Pollex.

Ar derfyn sesiwn yng nghwmni John yn trafod ei waith, ei gymhelliant, ei dechnegau a'r hyn a ddylanwadodd arno a phob math o bethau eraill, teimlwn nad oeddwn wedi cyrraedd craidd pethau. Ac felly, er mwyn dirwyn y sgwrs i ben, gofynnais iddo'n eithaf didaro beth oedd ei farn ar ysbrydolwydd.

Dyweddodd fod ei fam yn seicic, yn glaerweledydd, ac iddo yntau pan oedd tua deunaw oed ddechrau ar ei siwrnai ysbrydol ei hun drwy ymweld â Phencadlys yr Ysbrydegwyr yn Llundain a gweld arddangosfeydd ymarferol o ysbrydegaeth. Daeth o hyd i grŵy o ffrindiau y gallai rannu ei frwdfrydedd ynglŷn â gwaith ysgrifenedig atronwyr dwyreiniol megis Krishnamurti, ac yn arbennig Gurdjieff, gyda hwy. Roedd un cyfaill, o'r enw Brian, yr oedd yn teimlo'n neilltuol o agos ato, ac a rannodd ei brofiad o ddod o hyd i waith Gurdjieff. Crochenydd oedd Brian, yn Harrow, a meddyliodd John gan fod Brian yn fachgen iawn ac yn hoffi'r un math o beth â finnau, a chan mai crochenydd yw ef rhaid fod crochenwaith yn iawn ac rydw innau am fod yn grochenydd. Aeth i Ysgol John Cass yn y bore a dweud, 'Mae arna i eisiau bod yn grochenydd,' a dechreuodd yno'r prynhawn hwnnw. Roeddwn i'n falch fy mod i wedi gofyn y cwestiwn hwnnw am ysbrydolwydd iddo, gan i mi ddod i wybod ei fod mor bwysig iddo nes iddo ei arwain yn uniongyrchol i fod yn grochenydd.

A nawr mae'n cael ei amlygu'n gwbl eglur yn ei waith newydd yn yr arddangosfa hon.

Mae'n edrych yn debyg i'w botiau ac mae ei botiau yn edrych yn debyg iddo yntau, ac rydw i bob amser o'r farn fod hynny'n nodwedd hanfodol yn y gwir artist. Mae e'i hun yn weledol drawiadol, gyda bere du, sbectol ar gordyn, gwalt gwyn, llinellau dyfnion wedi eu rhychu o amgylch ei geg, mwstas llwyd, crys gwyrdd a scarff coch llachar. Mae'n ddyn tawel, hyderus, digynnwrf ac mae'n athro T'ai Chi. Ffur ar gelfyddyd fyfyrion yw T'ai

Chi, sy'n ymwneud â'r meddwl, y corff a'r enaid, ac mae'n llawn o ddelweddaeth weledol megis 'Cofleidio'r Teigr a'i gario i'r Mynydd' sy'n cydfynd â'r symudiadau. Mae wedi defnyddio'r ddelwedd hon sef y symudiad olaf ar ôl hanner awr o T'ai Chi, yn deitl ar un o'i blatiau. Mae'r teigr yn cynrychioli'r gwyltineb, ein hochr wylt emosynol, ac mae'r mynydd yn cynrychioli man dawel a heddychlon. Pan ydyn ni'n 'Cofleidio'r Teigr a'i gario i'r Mynydd' rydyn ni'n dod i gydbwysedd â ni ein hunain.

Er ei fod yn dawel, mae hefyd yn llawn hwyl ac egni. Rydw i'n ei gofio yn gwrando ar gerddoriaeth fetel drom y felan yn ei stiwdio ac yn codi coes brws, y mae'n ei gadw i'r union bwrvpas, ac yn ei strymio fel glaslanç o rocar.

Mae'n arbennig o hoff o liwiau ac mae'n ymateb yn reddfol i ddirlawnderau o liw ac ymdeimlad megis peintiadau Howard Hodgkin y mae'n ei ystyried yn arwr a hefyd i waith y lliwydd haniaethol pur o America, Robert Natkin. Mae ganddo lyfrau o beintiadau yn ei stiwdio; yn y lolfa yn ei gartref sydd wedi ei lliwio'n las cobalt cryf mae ganddo rai o bosteri oren, coch a melyn Howard Hodgkin wedi eu fframio. Felly mae'n byw wedi ei amgylchu â liw ac mae hynny'n ei gadw'n ar y trywydd. Yn bur aml bydd yn defnyddio rhywbeth o baentiad yn un o'r llyfrau (mae hefyd yn hoffi Ben Nicolson a Patrick Heron), boed yn ffurf neu'n fotif fel man cychwyn ar gyfer ei ymarferiad myfyriol o beintio ei blatiau. Weithau bydd atgofion yn ei symblyu, weithiau bydd yn ymgorffori meddyliau a theimladau am y gerddoriaeth y mae'n gwrando arni. Mae'r canlyniad yn bur bersonol ac unigolyddol ac yn gwbl nodwediadol ohono ef. Mae ganddo rai ffuriau sy'n ymddangos dro ar ôl tro; proffiliau o siapau potiau, ffurf gron ffolen neu fron; ymddengys y rhain fel blociau o liw, yn wyrdd, yn felyn, ac yn goch sy'n llamu allan yn drawiadol o'r du a ddefnyddir yn gefndir ganddo.

Mae defnydd John Pollex o liw yn ddyfeisgar; mae ganddo ei eirfa ei hun, gyda gwyrd, pinc a llwyd pastel a llawer math o las. Ceir dotiau a dotiau a dotiau a blociau a thalpiau a haenau a brychliw. Mae ei ddefnydd o farciau a lliw yn cyfateb yn union i raddfa'r gwaith; drwy ddefnyddio blociau solet o ddu (rwy'n credu mai ei ddefnydd o ddu yw'r allwedd) mae'n creu gofodau negyddol sy'n llamu ymlaen fel pe bai rhywun yn sbwng sy'n creu arwyneb tyllog, brith sy'n gadael i'r lliwiau odditano ddod i'r golwg. Mae hyn yn creu ymdeimlad dwys o fodhdad. Mae addurno'r gwaith yn broses araf, mae'n dabio'r gwydredd yn dyner ar yr arwyneb gyda sbwng, dro ar ôl tro, yn haen ar haen. Gall tebot gymryd diwrnod i'w addurno. Maent yn llwyddo bron yn ddieithriad. Mae'n gyson yn ei lonyddwch cyfoethog.

Mae hefyd yn gwybod sut i greu ansawdd arwyneb drwy ddefnyddio lliw; drwy amrywio trwch y gwydredd ar y sbwng mae'n gallu amrywio'r graen, nes creu, yn arbennig yn achos lliwiau coch, arwyneb anwastad toredig sy'n arddangos nodd y gwydredd, lleithder noddlyd y gwydredd. Mae'r defnydd o ddu yn gefndir sy'n dod i'r amlwg ym mhob eitem o'i waith, yn gwneud y lliwiau eraill yn fwy dwys, yn fwy grymus, yn fwy fel hwyl eu hunain.

Mae digymhellrwydd yn hanfod creadigrwydd; wrth edrych ar waith Pollex rwy'n

sylweddoli fod gwahanol fathau o ddigymhellrwydd. Ceir ffrwydriad sydyn o egni a cheir hefyd ddigymhellrwydd greddfol, arafach a bwriadol bron sy'n ddyfnach ac yn rheolaidd ei naws. Dyna sy'n creu cymeriad gwaith.

Mae ffurf ei blatiau, y crynder llac afreolaidd, yn ddelfrydol. Ryw'n aml wedi teimlo'n flin dros beintwyr ar ganfas am nad oes ganddynt y gallu i effeithio ar anystwythder disgwyliedig y ffurf; mae rhyw feddalwch a dynoliaeth o fewn i'r ffurf yn perthyn i ddisgiau Pollex sy'n cyflenwi ysbryd y pointiad yn hyfryd.

Yn ei ffurfiâu tri dimensiwn sydd wedi eu llunio ar y droell a'u newid gallaf ganfod effaith un o beintiadau Ben Nicolson y mae'n hoff ohono; mae'n cynnwys lliwiau llwyd a du gydag un neu ddau o fylchau gwyn sy'n awgrymu amlinell potiau. Mae Pollex yn creu hynny mewn gofod gwirioneddol. Mae'n ychwanegu dolennau wedi eu llunio o glai meddal ac yn eu gosod yn eu lle pan mae'r cyfan yn dal i fod yn feddal; mae hyn yn dod â rhyw dynerwch i'r gwaith. Mae ei eitemau cerfluniol diweddaraf oll yn fy nharo i'n arbennig o ÔÔ gynhyrfus; ffurfiâu wedi eu gwastatu sydd wedi llamu allan o'i blatiau: mae amlinell y potiau sydd mewn dau ddimensiwn ar y platiâu wedi dod yn fyw fel y daeth pobl Miro yn ei gynrychiadau theatrig. Ryw'n edrych ymlaen at weld llawer iawn rhagor o'r eitemau hyn.

Dywed seicolegwyr mai'r cylch yw'r hunan; os cylch glas yw Pollex, yna mae ei enaid yn gyfoethog, yn lliwgar, yn ddigyffro ac yn angerddol. I mi mae ei waith yn awgrymu ymdeimlad, y teimlad boddhaus hwnnw, fel bod mewn baddon twym, fel profi cariad diamod.

© Canolfan y Celfyddydau Aberystwyth Coleg Prifysgol Cymru Ffôn: 0970 622887.